

"МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗОЛ"

ОД КНИГАТА НА
ХАНС-ЛОТАР ШТЕПАН
"МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗОЛ" - Идентитетот
на Македонците прикажан на примерот
на Балканскиот сојуз (1878-1914), во
издание на "АЗБУКИ"

Во работниот наслов се тематизира проблемот на идентитетот на Македонците. Македонскиот читател, сосема логично, својот идентитет го следи како нешто саморазбирливо; меѓутоа, тој би требало да земе предвид дека соседните држави до денешен ден се обидуваат со проблематични аргументи да ги втемелат нивните претензии за македонскиот јазик, името и територијата, кои на Македонците не им дозволуваат никаков сопствен идентитет. Почнувајќи од Берлинскиот конгрес во 1878 г., но особено по Балканските војни од 1912/1913 г. тие ги повторуваат своите фалсификувани барања, притоа надевајќи се на тоа дека еден ден тие би созреле во неотповикливи вистини.

Следствено на тоа, семејството на народите беше погрешно информирано за идентитетот на Македонците, а сега тоа ќе може да си направи објективна слика за историјата на Македонците.

Истражувањето се темели врз (необјавените) акти на Политичкиот архив на германското Министерство за надворешни работи.

Подготвила: Милева ЛАЗОВА

МАКЕДОНСКОТО ПР ЗАГАТКА НА МЕЃУНА

ЗАКЛУЧОЦИ

Со оглед на историјата, на почетокот се поставуваше прашањето зошто рамковните услови на сите земји од Југоисточна Европа токму за Македонија беа најкомплицирани, така што погледнувајќи наназад:

- примената на метафората за неверојатниот Гордиев јазол на национално ниво се чини оправдана, и

- македонското прашање до денес претставува загатка на меѓународната политика.

Објаснување за причините би можело да се пронајде само со разработувањето на минатото. Заборавањето на минатото, па дури и недостатокот на минато би придонеле за трајни, неизлечливи недоразбирања кои, како што посакуваат одредени групации, причините би ги закопале под живиот песок на историјата. При необични констелации на времето, плимата и осеката би можеле и повторно да ги откопаат.

Една ваква порта низ која минатото повторно стана видливо и загрозувачко

ја отвори револуционерниот и историскиот пресврт во светски рамки од 1989/1990 година.

Сите турбуленции од драматичните настани во Централна Европа во текот на XX век, кои дотогаш беа потиснувани на работ на општото спознавање, оттогаш можеше, во мирот по бурата, да се подложат на систематско испитување. Како извор на материјал за минатото послужија оригиналните акти на Министерството за надворешни работи на Германија од времето на германскиот Рајх, кои беа сигурен, дури идеален материјал. Се разбира, тој понуди повеќе отколку што "бајатата историја" во стандардните дела на историографијата можеа да понудат.

Кога од историјата на Балканот се ископуваше слој по слој и се нудеше сè појасна слика за сплетот на настаните, се покажа дека "македонскиот јазол" во ниту еден случај не беше феномен создаден од божиците на судбината или од некоја вонземска судбина, туку дека речиси баналното дело на човекот е одговорно за неговото настанување и одржува-

ње во живот.

Значи, постоеше можност јазолот да биде отплеткан.

Ова "човечко дело" влече корени од ерата на империјализмот, чии сили очигледно делуваат дури во сегашноста. Тие и денес спречуваат непречен, успешен и мирољубив развој на Република Македонија.

Повеќегодишното "прочешлување" на старите (непечатени) извештаи на германските дипломатски претставништва во претставувањата на настаните од изминатите децении, открија со кои средства, односно алатки се служеле соседните земји на Македонија за спроведување на нивните империјалистички цели: тие го оспоруваа идентитетот на Македонците!

Покрај тоа, тие сметаа дека со упатувањето на историјата на средниот век, а во случајот на Грција дури и на античката историја, ќе си создадат барем делумна основа за право на сопственост.

Тие во вистинска смисла на зборот со цела сила се вмешуваа во Балканските војни и оттогаш светската јавност ја ма-

меа со впечатокот дека Македонците не се она што се, туку она што тие сакаа да направат од нив, и тоа бугарски, грчки и српски потчинети, или поточно: грчка, бугарска и српска "државна сопственост". (Паметно што Албанците не згнаа во оваа стапица - иако не можат да кажат дека нивната специфична стратегија била помалку подмолна и насилна.)

"пријатели", со претставување на лажни факти се обиде да им го подметне сосема неоправданото наводно провизорното, значи привременото?) име БЈРМ за Република Македонија - и тоа во повторниот обид да им се оспори идентитетот на Македонците и на тој начин на новата држава полека да ѝ се одземе егзистенцијалната основа. Оваа политика трае сè

го забранува користењето на коректното име на државата. Како последица на тоа повеќе членки на семејството на народите, на чело со земјите-членки на ЕУ, НАТО, на Советот на Европа и на ОБСЕ, треба конечно да се откажат од употребата на името "FYROM" ("БЈРМ"), кое е настанато спротивно од меѓународното право. Грција секако дека не може да биде принудена да го употребува коректното име на државата Македонија, но со оглед на актуелната солидна политика на умерените влади во Атина се чини дека нема да се соочат со пречки. Во тој случај Грција би била слободна повторно да ја преземе улогата во Европа која од неа, со оглед на нејзиниот углед како колевка на европската култура, и се очекува да ја играл; Атина - претставникот на античка Грција - достоинствено ќе си ја преземе оваа задача: праведноста го издигнува народот...

Вистински тешкотии би можело да се очекува само од Албанија (поточно од Албанците во Македонија и во Косово), но, и тогаш, ако модерните демократски насочените интелектуалци не успеат да се изборат против традиционалните сили, кои сè уште се затворени во некогашните категории на насилства.

Но, доколку во меѓународните комисији навистина, сосема неосновано, се размислува за доделување автономија на Албанците во Западна Македонија,

АШАЊЕ ДО ДЕНЕС РОДНАТА ПОЛИТИКА

Згора на тоа, за време на последната деценија Грција повторно употреби еден стар, познат процес од минатото:

во еден пасус од ова дело се навратив на еден извештај од Пруското кралско претставништво во Цариград (Константинопол) бр. 161 од 28.10. 1868 година, во кој е пренесена тужбата на Бугарите дека грчките клерици се стремеле да го погрчат бугарското население преку училиштата, богослужбите итн. за да остане во забрав дека бугарската црква некогаш, уште пред османлиското време била независна. Грчките советници на Високата порта т.н. фанариоти, како што натаму вели авторот на извештајот:

"го користеле своето влијание и незнаењето на турските господари да го потиснат националниот бугарски елемент од црквата".

Станува збор за слична форма на недоволно знаење, кое грчката Влада го искористи на 26 јуни 1992 година во Советот на министрите на Европската унија во Лисабон и на 8 април 1993 година, пред севкупната заедница на народите на ООН, на своите европски и меѓународни

до денешен ден.

Со оглед на ваквите методи и поради недостатокот на точни информации од ниту еден современ и политички актер не можеше да се очекува да има доволна рационална основа за оценка на актуелните процеси на одлучување во однос на Република Македонија. Значи, меѓународната заедница во нејзиното верување следствено можеше да тргне од тоа дека може да се потпре на податоците од Грците, Албанците и Бугарите (порано и Србите). Злоупотребувајќи ја таа доверба, соседните земји на Македонија ја оставија меѓународната заедница сè до XXI век да верува дека поседуваат одредени права во однос на јазикот, името и територијата на Македонија.

Затоа централниот проблем на ова дело би можело да лежи само во откривањето на лажните маневри на соседните држави од Берлинскиот конгрес наваму и да стане очигледен самостојниот идентитет на Македонците пред очите на досега дезинформираната јавност.

Хеленистичката Република Грција нема право на Република Македонија да ѝ

што порано или подоцна безусловно ќе придонесе до отцепување на овој регион, тогаш, за да се избегне уништувањето на Македонија, ова решение во корист на Албанците треба да се одобри само под услов доколку Бугарија и Грција се согласат тие две соседни држави - во случај на нивно одобрување на албанската автономија во Западна Македонија - да се обврзат на рамноправно територијално усогласување, односно отстапување територии од оние територии кои потекнуваат од нивните поранешни илегални припојувања на македонското земјиште во 1912/1913 година.

Една надеж постои за сите досегашни и идни членки на Европската унија:

Од желбата на сите балкански држави да станат членки на Европската унија произлегува дека во европски рамки границите ќе постојат и понатаму, додека нивната улога долгорочно сè повеќе ќе губи на значење.

(крај)